

Любі друзі! Багато народів захоплюються героїзмом і мужністю українського народу. Тож, ми вже зараз повинні працювати для відбудови, щоб і надалі прославляти нашу неймовірну Батьківщину.

Знання - це наша сила!

Коли лунає сирена-направляйтесь в укриття! Бережіть себе!

Урок № 9

Дата: 24.01.2023

Тема: Політична географія та геополітика

Мета: охарактеризувати політичну географію та геополітику; розвинути сформовані здібності, виховувати професійну компетентність.

Хід уроку:

Політична географія розглядає політичний процес з огляду на особливості географічного простору, території, місця, тобто описує і враховує у своєму аналізі місцеві умови, у яких відбувається певний політичний процес.

Політичні складники політичної географії — політичні інституції, політичні відносини та «сила».

Політичні інституції — це політичні установи та організації, які вирішують завдання встановлення та здійснення влади і в такий спосіб упорядковують політичне життя суспільства. Їх діяльність регулюють відповідні закони, норми, накази та інші юридичні акти. Прикладами політичних інституцій є держава, законодавча, виконавча та судова влада, політичні партії, громадські організації тощо.

Політичними відносинами називають взаємодію учасників політичної діяльності щодо обміну ідеями, поглядами, знаннями, інформацією з метою вирішення нагальних соціальних проблем. Ці відносини складаються між державами, соціальними групами, народами, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та іншими учасниками політичної діяльності під час реалізації ними своїх інтересів.

Велике значення в політичній географії приділяється такому складнику, як «сила». Під ним розуміють можливості прямого й непрямого впливу на міжнародне середовище, держави, їх об'єднання з метою досягнення своїх цілей.

Об'єктом дослідження політичної географії є територіально-політичні системи (ТПС). Це взаємопов'язана сукупність елементів політичної сфери (центри управління, органи влади, кордони, партії, суспільні рухи тощо), що склалися на певній території, у їх взаємодії між собою та із географічним простором.

Виділяють ТПС двох рівнів — національного та наддержавного. Національний рівень здебільшого формується в державних кордонах, адміністративних та інших правових межах (наприклад, межі виборчих округів) певної країни. ТПС на наддержавному рівні можуть включати історико-географічний або етнокультурний регіон, міжнародне інтеграційне об'єднання, геополітичний регіон, геополітичну структуру світу.

До складових геополітики, зокрема, належать теоретична геополітика (геополітологія) та практична геополітика (геостратегія). Найбільше значення має практична геополітика. Вона вирішує питання теорії та практики забезпечення життєво важливих інтересів окремих держав та їх об'єднань, народів, етнічних груп. Для цього розробляються рекомендації, державні й міждержавні документи щодо позиції держави (групи держав) на міжнародному рівні з метою реалізації національних інтересів. Масштаб геостратегії може бути глобальним, регіонально-континентальним та локальним. У першому випадку розглядається світовий рівень відносин найпотужніших держав, у другому досліджуються ситуації континентального масштабу, у третьому — проблеми кожної країни окремо.

Геостратегія виступає як фундаментальна основа зовнішньої політики держави. Вона регулює відносини з іншими державами, світовими і регіональними міжнародними організаціями, закордонними партіями та іншими громадськими організаціями тощо. Так, стратегічною метою зовнішньої політики України є інтеграція до європейських та євроатлантичних структур.

Геополітичні інтереси держави — це система пріоритетів у діяльності держави зі зміцнення економічного, політичного, військового й культурного потенціалу. Їх реалізація робить країну спроможною до активної діяльності в геополітичному просторі, здатною захищати власні національні інтереси.

Основу національних інтересів держави становлять: територіальна цілісність, державний суверенітет, захист конституційного ладу, розвиток національної економіки, гарантування безпеки, збереження й розвиток національних цінностей, добробут громадян на основі забезпечення прав і свобод. Свої національні інтереси держава відстоює шляхом здійснення зовнішньої політики.

Питання для самоперевірки: Які національні інтереси є зараз пріоритетними для України?

Урок № 10

Дата: 24.01.2023

Тема: Українська держава і територія держави України.

Мета: охарактеризувати Українську державу і територію держави України; розвинути сформовані здібності, виховувати професійну компетентність.

Хід уроку:

Згідно з Конституцією, Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Ви вже знаєте, що територія держави — це частина земної поверхні (суходіл, акваторія), територіальні води (у межах 12 морських миль від морського узбережжя; одна морська миля становить 1852 м), повітряний простір та надра (у межах державного кордону та територіальних вод), на які поширюється суверенітет цієї держави та здійснюється державна влада.

Україна розташована в Північній півкулі, на південному заході Східноєвропейської рівнини. Її територія порівняно компактна, вона простягається із заходу на схід на 1316 км, а з півночі на південь — на 893 км. Площа нашої країни — 603,7 тис. км², що становить 5,7 % території Європи. За цим показником вона посідає друге місце в цій частині світу.

На півдні територія України виходить до Чорного й Азовського морів, протяжність берегової лінії становить понад 2 тис. км. Вода в морях у літній період прогрівається до +23...+25°C і вище, узимку Чорне море майже не замерзає. Це впливає на особливості клімату прибережних районів.

Моря з'єднує Керченська протока й відділяє Кримський півострів, у східній частині якого простягнувся Керченський півострів. Берегова лінія досить розчленована, має численні затоки, бухти, лимани. Островів мало, найбільший — Джарилгач (площа лише 62 км²). Він розташований у Чорному морі й омивається водами Каркінітської та Джарилгацької заток.

Україна разом із сусідніми країнами є членом ряду міжнародних організацій. Серед них Організація Об'єднаних Націй (ООН), Рада Європи, Організація за демократію та економічний розвиток (ГУАМ), Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС).

Питання для самоперевірки:

1. Із якими державами Україна межує на суходолі?

2. Як політико-географічне положення впливає на економічний розвиток України, її місце в Європі та світі?

Домашнє завдання: дати відповіді на питання для самоперевірки, законспектувати матеріал з теми.

Рекомендована література: . Географія (рівень стандарту): підручник для 11 класу, закл. заг. серед. освіти / В. В. Безуглий, Г. О. Лисичарова. – Київ: Генеза, 2019.

Шановні учні! Нагадую, що на виконанні вами завдання чекає моя електронна пошта:

kvasha.n.v@gmail.com або Вайбер чи Телеграм за номером: 093-74-98-200,

але не пізніше 20:00